

Kirkkonummi, Lapinkylänjärvi

Viitasammakkoselvitys 2023

Silvestris luontoselvitys oy
8.10.2023

Sisältö

1. Johdanto	3
2. Lapinkylänjärven alue	3
3. Aineisto ja kartoitusmenetelmä	4
4. Tulokset ja johtopäätökset.....	4
Lähteet	5

Raportin valokuvat: Jorma Pennanen

Kansikuva: Lapinkylänjärven pohjoisosan venevalkaman ruovikkoa huhtikuussa 2023

Selvityksen laatijat
Silvestris luontoselvitys oy
Jorma Pennanen
Esko Vuorinen

ha. Avovettä sekä vesikasvillisuuden kelluslehtivyöhykettä on rajauksen kokonaispinta-alasta suurin osa, noin 91 ha.

3. Aineisto ja kartoitusmenetelmä

Esitiedot

Lapinkylänjärveltä tai sen lähiympäristöstä ei ole Suomen lajitietokeskuksen tietokannan (laji.fi) hakutulosten mukaan tehty aiempia havaintoja viitasammakosta.

Ennen maastokäyntejä tehtiin karttatarkastelu, jossa etsittiin lajille sopivia lisääntymisalueita. Tarkastelun apuna käytettiin myös alueelta tehtyä luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitystä (Vuorinen 2022).

Viitasammakon soidin

Viitasammakkojen kutu ajoittuu Etelä-Suomessa huhtikuun jälkipuoliskolta toukokuun alkuun. Leudon talven jälkeen soidinääntely alkaa etelärannikolla jo huhtikuun puolivälissä. Kutuun liittyvä soidinääntely on aktiivisinta auringonlaskun jälkeen, mutta ääntelyä kuuluu myös päivisin. Pulputtava soidinääntely kuuluu useiden kymmenien metrien päähän tyynessä säässä. Lisäksi ääntelevien yksilöiden määrä vaikuttaa kuuluvuuteen.

Maastotyömenetelmä

Selvitys tehtiin lajin lisääntymisaikaan yleisesti käytössä olevalla urosten soidinääntelyn kuunteluun perustuvalla inventointimenetelmällä (Saarikivi 2017).

Menetelmässä kävellään kartoitettavan alueen rannat rauhallisesti läpi. Sopivin kohdin pysähdytään, kuunnellaan sekä kiikaroidaan mahdollisia soidintavia sammakoita hiljaa paikallaan seisten. Kartoituksen aikana viitasammakolle lisääntymis- ja levähdyspaikoiksi sopivat elinympäristöt rajataan sekä soidinnuksen havaintopisteet tallennetaan gps-laitteeseen.

4. Tulokset ja johtopäätökset

Selvityksen maastokäynnit tehtiin 27.4., 3.5., 8.5., ja 10.5.2023 (taulukko 1.).

Selvitysten aikana sää oli pääosin havainnoinnille suotuisa. Kuuntelua häiritsi ajoittainen taustamelu; liikenteen äänet, sotavoimien helikopteriharjoitukset sekä tuulen aiheuttama ruovikon kohina.

Pvm.	Klo	Sää	Havainnot
27.4.2023	12–15	+7°, selkeää, lähes tyynä	ei havaintoja
3.5.2023	15–17	+10°, selkeää, tuuli n. 5 m/s	ei havaintoja
8.5.2023	17–21	+10°, selkeää, lähes tyynä	ei havaintoja
10.5.2023	07-09	+12, selkeää, tyynä	ei havaintoja

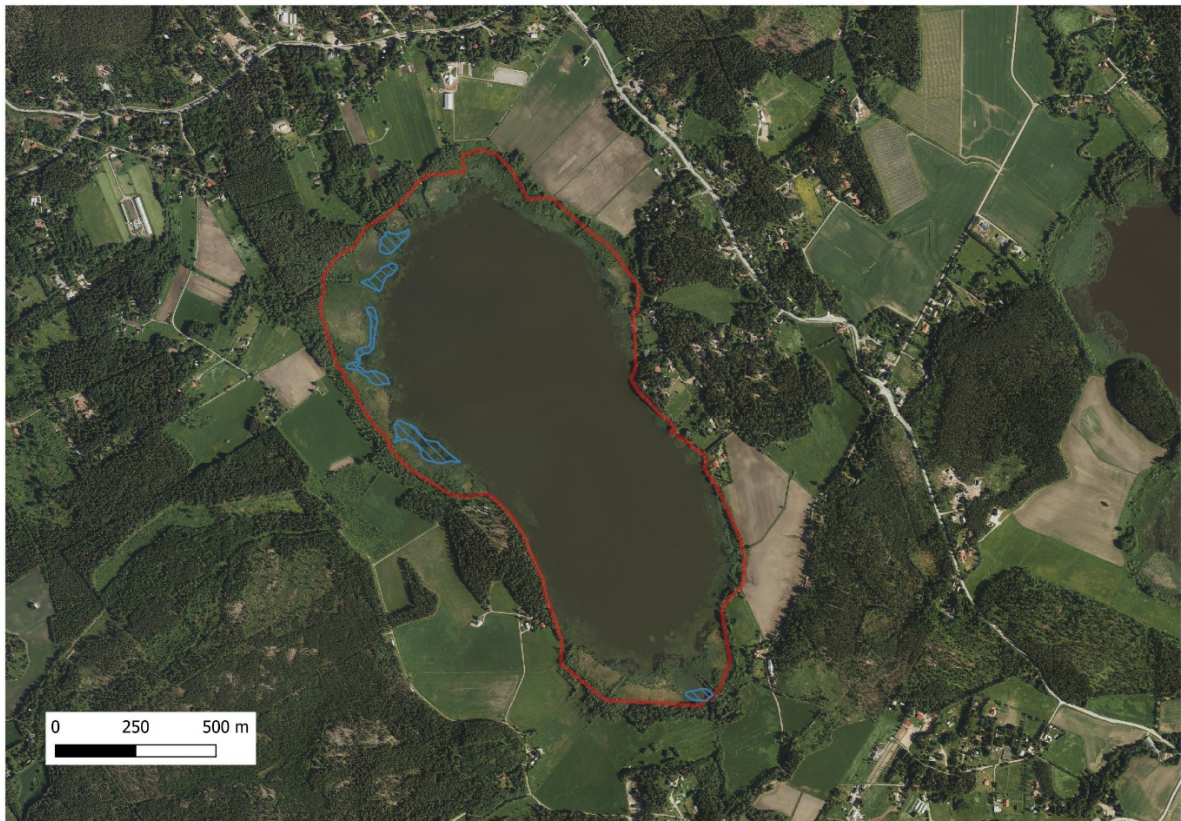
Taulukko 1. Kartoituskäynnit Kirkkonummen Lapinkylänjärven selvitysalueella.

Maastokäynneillä käveltiin esitarkastelussa valitut potentiaalisimmat lisääntymisalueet läpi. Niitä olivat järven pohjois-länsireunan määrimät luhdet, ruovikkoon avattujen veneväylien reunat, aukot ruovikoissa sekä eteläosan vastaavat alueet.

Kartoituskäyntien perusteella viitasammakkoa ei Lapinkylänjärvellä esiinny. Eteläosassa havaittiin ensimmäisellä kartoituskäynnillä soidintavia ruskosammakoita, joiden kutu ajoittuu usein samaan ajan-kohtaan viitasammakon kanssa. Myöhemmin ruskosammakon kutua löytyi myös järven luoteispuolelta yhdestä allikosta.

Viitasammakolle soveliaista elinympäristöä näyttäisi kevättulvaisella Lapinjärvellä olevan kohtalaisen runsaasti. Useat tulvaiset alueet kuivuvat kuitenkin kevään ja kesän edetessä kokonaan. Näillä alueilla pitkälle kesään asti kutulammikoissaan viettävät nuijapäät eivät selviäisi, joten lajin onnistuneen kudun kannalta soveliaan alueen pinta-ala on käytännössä huomattavasti pienempi. Suora syy lajin puuttumiseen Lapinkylänjärveltä voi olla mm. voimakas järveen kohdistuva ravinnekuormitus.

Karttaan 2 on merkittyinä viitasammakolle soveliaimmiksi todetut potentiaaliset kutualueet. Vaikka havaintoja viitasammakoista ei tässä selvityksessä tehtykään, ne voitaisiin alueen kunnostussuunnitelmassa varmuuden vuoksi ottaa huomioon.

Kartta 2. Lapinkylänjärven viitasammakolle soveliaat kutu- ja soidinalueet.

Lähteet

- Avoin tieto. Suomen ympäristökeskus (SYKE). Saatavilla: https://www.syke.fi/fi-FI/Avoin_tieto/Paikkatietoaineistot
- Luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainitut Suomessa esiintyvät lajit. Saatavilla: <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1997/19970160#L5P23>
- Saarikivi, J. 2017: Viitasammakko (*Rana arvalis* Nilsson, 1842). – Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.), Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 90–96. Suomen ympäristö 1/2017.
- Vuorinen, E. 2022: Kirkkonummi, Lapinkylänjärvi. Luontotyyppi- ja kasvillisuus selvitys. – Kirkkonummen kunta/Silvestris luontoselvitys oy. 33 s.